

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Caeremonijs Horarum Canon. solemnus in Choro recitandarum. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

11 Cantores vt plurimum iuxta Cæremioniale Episcoporum cantant Inuitatorium, initia Psalmorum, Versus, & Responsoria. Hebdomadarius autem primam Antiphonam, Capitula, Antiphonam ad Cantica Euangelica, initia quorundam Hymnorum, & Orationes dicit. Lectiones legunt, qui in Choro sunt? iuniores primas, seniores vltimas, singuli singulas, ex Cærem. Episc. libro 2. cap. 6. verum, vt diximus supra, consuetudines locorum varieg, & laudabiles non sunt in hoc genere à Cæremionali Romano abrogatæ.

12 Ratio predictorum satis patet: partim ex ijs, quæ supra scripsimus, *Sectione* 5. vbi de singulis Horarum partibus; partim ex ipsamet consuetudine, quæ est altera lex de rationabili, & valde congrua, à saniori parte vniuersalis Ecclesiæ recepta, & diu retenta.

De Cæremonijs Horarum Canonicarum in choro solemniter recitandarum. Cap. III.

1 Quatuor ex Horis Canonicis solemnitatem habent in choro, nempe Matutinum cum Laudibus, vt in nocte Natiuitatis Domini; Prima, in Vigilia Natiuitatis eiusdem, ratione Martyrologij; Vesperæ frequentiores; & Completorium quandoque in Quadragesima. De his hoc loco singillatim est dicendum, in gratiam eorum presertim, quibus non est præ manibus Cæremionale Episcoporum, seu Canonicorum.

2 Matutinum igitur numquam cum Pluiali cantatur, ex Cæremionali Episcopi. lib. 2. cap. 6. quod ad Laudes, & Vesperas adhiberi docent Rubricæ Missal. tit. 19. num. 3. sed, dum cantantur Lectiones tertij Nocturni, parat se celebrans Pluiali ad legendam nonam Lectionem, pro qua accenduntur duo cerei ab Acolythis, parantur duo Cantores cum Pluialibus; neque recedunt Acolythis, donec tota Lectio fuerit absoluta. ob reuerentiam maioris stantis, dum legit, stant omnes alij, qui sunt in Choro. Cærem. *ibid. cap. 5.*

D. Barth. Gauant. Tom. II.

3 Ad textum Euangelicum non adhibetur signum crucis; neque legitur manibus iunctis, sed hinc inde supra legibile positus, seu supra librum, Cærem. c. 5.

4 Quicumque ille sit, qui legit, inferior Episcopo, dicit, *Iube Domne non Domine*, & secundus in Choro, si maior illo non sit ibidem, profert verba benedictionis. quod autem Cærem. tribuit Episcopo ratione tantæ dignitatis, non debet inferiori tribui, eo quia maiorem in Choro non habeat; alioquin cuiuslibet maiori de Choro illud idem conueniret.

5 Hymnus, *Te Deum*, inchoari debet ab eodem Celebrante, nisi alia sit Ecclesiæ consuetudo; sicut etiam Hymnus post Inuitatorium, ex Cæremionali loco citato.

6 Ad cantandas solemniter Laudes eadem omnino sunt, quæ ad Vesperas solemniter mox dicemus, sunt enim inter se valde similes Horæ.

7 Martyrologium pridie Natiuitatis Domini solènius cætur, alicubi cum Pluiali, luminibus, & incenso cantatur, sicuti Euangelium minus solènitè alij; illud certè obseruandum ab omnibus est, vt audientes stent vsque ad ea verba: *In Bethlehem Iudæ, &c.* quibus auditis, statim genuflectant præter lectorem vsque ad ea: *Natiuitas Domini nostri, &c.* secundum carnem, inclusiuè, quod & notatum est in nouo Martyrologio. humiliato namque Deo vsque ad terram, etiam, deest nos quam maximè humiliari.

8 Fufius de Vesperis solemnibus est dicendum, quæ sæpius ab Ecclesiasticis, viris cantantur, & presertim in Festis Sanctorum Titularium. Paratus autem Celebrans Pluiali coloris temporis conuenientis, seu Festi, super Cotam sine Stola, & cum eo parantur alij cum Pluialibus item, duo saltem, qui eidem hinc inde, quando opus est, ministrèt. Neque tamen improbamus Regularium ritum, qui Pluiale induunt super Amictum, Albam, Cingulum; & Stolam in modum crucis ante pectus; quos tamen moneamus, ne dicant Orationes ad has vestes; quæ ante Missam dici solent.

L 3 9 Pro-

9 Procedit Celebrans de Sacristia, ad Altare præcedentibus duobus Acolythis cum candelabris, & cereis accensis; quos sequitur solus Cæremoniarius, si adest, tùm alij de Clero bini, deinde ministri Pluuiialibus induti; postremò Celebrans medius inter duos vltimos Pluuiialibus indutos, qui fimbrias anteriores Pluuiialis ipsius parumper eleuant; & omnes hi, exceptis Acolythis, operto capite procedunt, Cæremon. Episcop. lib. 2. cap. 3.

10 Cum peruenerit ante Altare, discedentibus alijs in Chorum formant quasi lineam rectam Celebrans, ministri Pluuiialibus induti, & Acolythis, genuflectunt omnes, inclinat caput Celebrans, (nisi in Altari sit Santissimum Sacramentum) & paululum orabûr genuflexi, deponentibus interea Acolythis sua candelabra cum cereis extinctis super gradu Altaris laterali, seu plano Capellæ. Cæremon. supra.

11 Surgunt deinde, & facta, Altari, vt supra reuerentia accedûr ad parata scamna in cornu Epistolæ, ita vt Celebrans sedeat altiùs, puluino saltem supposito; vel accedit ille ad primam Chori sedem, in qua poni debet puluinum, & alterum cum Tapete super genuflexorium ante eumdem positum, super quo erit liber, hoc est, Breniarium formæ maioris ad vsum Celebrantis, vel super legili; quod apponitur, & amouetur, prout opus est. reliqui parati ibunt ad scamna loco congruenti præparata in plano Chori. Cæremon. vbi supra.

12 Seder ibi Celebrans, stantibus alijs paratis ante eum in plano; mox surgit, & dicit secretò versus altare, *Pater noster*, & *Aue Maria*; quibus dictis, eleuatur eidem pars dextera Pluuiialis anterior per viciniorum paratum, seu per Cæremoniariu, & idem ipse signans se signo crucis morosè, prout verba profert, incipit *Vesperas*, dicens: *Deus in adiutorium meum intende*; ita vt finiat verba, & crucis signum à fronte ad pectus vnà simul. Cærem. loco cit.

13 Præintonatur celebranti ab vno ex

paratis initium primæ Antiphonæ, cum debitis reuerentijs Altari, & celebranti, ante & post; qua intonata à celebrante, & à Choro cantata, si duplex est officium, inchoatur Psalmus à Cantoribus, & sedent omnes. aperiantur capita, & inclinantur profundè ad Vers. *Gloria Patri*, &c.

14 Cantores præintonant reliquas Antiphonas dignioribus in Choro; & surgentibus alijs ad Antiphonas, & initia Psalmorum, celebrans non surgit. Cæremon. cit.

15 Finitis Psalmis, Acolythis cum candelabris accensis ex communi vsu Ecclesiarum Urbis, & item; qui parati sunt Pluuiialibus, accedunt ad celebrantem cum debitis reuerentijs. Celebrans post vltimam Antiphonam surgit, & detecto capite cantat Capitulum manibus iunctis; cui vnus ex paratis ministris præintonat initium Hymni, quod ille cætat, & sic vsque ad finem stat, recedentibus prædictis ad loca sua, Acolythisque candelabra sua deponentibus vbi prius. Cæremon. idem *ibidem*. si initium Hymni continet inuocationem Christi, vel Dei; celebrans eleuat, & iungit manus, & caput versus Altare inclinat, ex Cæremon. Episcop. lib. 2. cap. 14.

16 Post Hymnum cantatur Versus à duobus ex paratis ministris in medio Chori, seu ante Altare (prout celebrans sedem habet in Choro, vel in cornu Epistolæ, vt dictum est) quorum alter statim præintonabit celebranti Antiphonam ad *Magnificat*, & ea intonata, sedent omnes. Idem Cæremon.

17 Inchoato Cantico, *Magnificat*, surgentibus omnibus, celebrans facto sibi signo crucis à fronte ad pectus, ex Cæremon. lib. 2. cap. 1. vadit ad Altare capite tecto, cû inclinationibus ad vtrâque Chori partem, tùm reuerentia Altari debita, medius inter duos paratos, vt supra (& si via breuis est, detecto capite ministrorum, & sine Acolythis) ascendit ad Altare, osculatur illud in medio, & mox vertens se ad cornu Epistolæ, ministrantibus nauiculam altero ex paratis, & thu-

thuribulum Thuriferario, imponit thus benedicit, & incensat Altare, eo prorsus modo, quo præscribitur initio Missæ in Rubricis Missalis tit. 4. num. 4. & nos diximus Tomo primo.

18 Si aliud Altare est incensandum, puta, Sanctissimi Sacramenti (quod more Urbis incensandum est prius, quam Altare, ad quod Vesperæ fiunt) seu alterius S. pro more locorum, de quo fit Festum, præcedunt Acolythes, & procedunt alij parati, ut initio Vesperarum; & celebrans ea omnia facit, quæ in incensatione Altaris fiunt, excepto quòd non imponit rursus incensum in thuribulo, nisi opus sit.

19 Incensatione Altaris, seu Altarium, peracta, sine Psalmo, *Dirigatur, &c.* reuertuntur prædicti cum debitis Choro reuerentijs ad loca sua & celebrans stans apud sedem suam, inuitansque sibi viciniorem ad incensationem, ab altero ex paratis incensatur triplici ductu, cum profunda capitis inclinatione ab incensante facta ante, & post, cui etiam celebrans modicum respondet. Cærem. *supra.*

20 Thuriferarius incensat alios de Choro, duplici, vnicoue ductu thuribuli, prout conuenit, primo saltem in ordine, capite inclinato; & postremo populû, ut in Missa, in medio, à dextris, & à sinistris. cessabit autem incensatio initio Orationis, quam incensum significat, ne figura sit cum figurato, ait Ruiz in suo Cærem. lib. 2. c. 1. & ad Verf. *Gloria Patri*, conuenit pausam facere, & caput inclinare.

21 Cum repetitur Antiphona, tunc non prius, sedent omnes. interim Acolythes cum candelabris accensis, & ministri parati accedunt ad celebrantem; qui finita Antiphona, surgit cum alijs, & aperto capite, Acolythesque stantibus versa facie ad innicem, stans versus Altare, iunctis manibus, cantat Verf. *Dominus vobiscum, Oremus, & Orationem*, seu Orationes pro Commemorationibus: iterum subdit, *Dominus vobiscum*, & demissiore voce, *Fidelium anima, &c.*

22 Nam duo ex ministris paratis, vbi Versum cantauerunt, ibi cantant alta, & plena voce, *Benedicamus Domino*, quo dicto, redeunt ad celebrantem.

23 Si discedendum est à Choro, dicitur Antiphona B. Virg. pro qualitate temporis, & in fine eiusdem celebrans addit stans, demissiore voce, Orationem, & Verf. *Diuinum auxilium*: & tandem discedit cum iisdem, quibuscum, & eodem modo, quo venerat, in sacrificiam. Cærem. *sup. cap. 3.*

24 Incensationis Altaris ad Vesperas meminit Amalar. lib. 4. cap. 7. de Eccles. officijs, & Psalm. 40. habetur: *sicut incensum, sacrificium vespertinum.*

25 Pro Completorio solemnè ritu cantando hæc adnotanda erunt, ex Cærem. Episc. lib. 2. c. 4. Organum admitti potest, ad Hebdomadariû spectat dicere: *Notem quietam, &c. Adiutorium, &c. Pater noster*, item Confessio, & Absolutio vsque ad, *Deus in adiutorium, &c.* inclusiue; Capitulum, Oratio, & Verf. *Benedicat nos omnipotens, &c.*

Nulla tamen fiat incensatio Altaris ad Canticum. *Nunc dimittis.*

LAVS DEO, ET B. VIRGINI.